

DE

POSEBNA IZDAJA

Glavni urednik
Marjan Horvat

Odgovorni urednik
Ciril Brajer

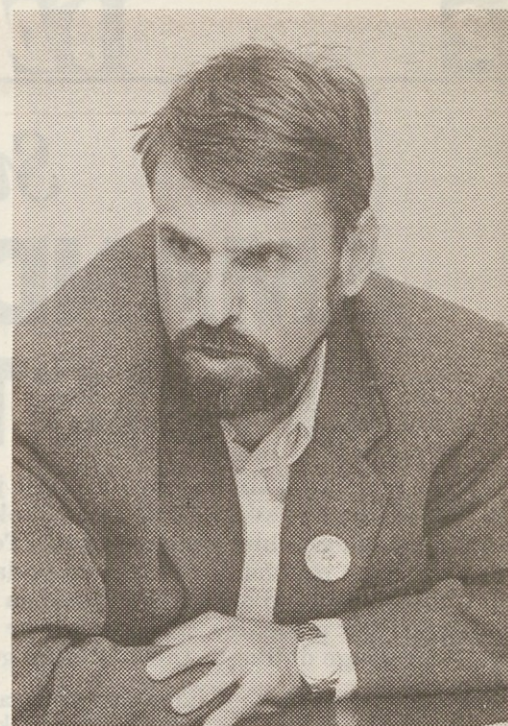
Telefon
311-956, 313-942
Naročnina
in prodaja 321-255
Telefaks 317-298
Naslov:
ČZP Enotnost
Dalmatinova 4,
Ljubljana

časopis slovenskih delavcev

Ljubljana, 26. oktobra 1992

Rajko Lesjak:

NOČEMO PROTIDELAVSKEGA ZAKONA



Z usodo nekdanje družbene lastnine so povezana velika pričakovanja in želje. Tako bi enim vzeli, drugim dali, tretjim prodali. Sprejem zakona in lastninjenje pa sta nujna in usodna. Sprejem zakona je nujen za gospodarski in družbeni razvoj. Vsako odlašanje pri lastninskem preoblikovanju družbene lastnine ima lahko nepopravljive posledice, še zlasti zato, ker se družbeno premoženje dnevno nekontrolirano preliva v druge oblike lastnine.

Kljub temu spoznanju pa Svobodni sindikati Slovenije nismo in ne moremo biti za tak protidelaški zakon, ki ob drugih zakonih – o stečaju, o soodločanju delavcev, o delovno-pravni in socialni zakonodaji, vse do uresničevanja kolektivnih pogodb – močno spominja na oduševski kapitalizem.

Sploh pa je delavec na oltar mlade države Slovenije do danes dal vse, kar ima, in je vsakršno nadaljnje odiranje delavstva nesprejemljivo.

Tega nista dojeli ne prejšnja ne sedanja vlada; in nikakršnega razloga ni, da Svobodni sindikati Slovenije vladi ne bi povedali, na za sindikat značilen način, kaj meni in hoče delavstvo.

Ostati na bregovih predloga zakona namreč lahko pomeni samo konflikt s sindikati in delavstvom.

Sprejem zakona o lastninjenju, ki ne bi upošteval interesov in pričakovanj delavcev, upokojenecv in drugih, ki so soustvarjali družbeno premoženje, bi bilo dejanje, uperjeno proti delavcem in upokojenecem.

KRAJA BREZ PRIMERE

Svobodni sindikati Slovenije opozarjamo, da je v tej družbeni lastnini opredmeteno delo mnogih rodov delavk in delavcev. Spremljala so jo velika odrekovanja. To lastnino je, preprosto, prigaralo to ljudstvo. Zato njeno spreminjanje, zlasti v privatno lastnino, ni mogoče brez upoštevanja tega ljudstva oziroma tega delavstva.

Hotenje, da bi iz kroga upravičencev izločili prav tiste, od katerih to premoženje je, oziroma jim ga preprosto vzeli, je kraja brez primera. Revolucija, ki razlašča brez odškodnine in brez soglasja prizadetih, se čez čas vedno vrača po pravico.

Teško je prerokovati, kaj bo z zadnjo različico zakona, že zaradi proceduralnih zapletov v našem parlamentu. Še težje je zastaviti besedo, kako bo lastninjenje steklo v praksi. Če se dan po jutru pozna, se bo kradlo še naprej. Sam pa še nisem slišal odgovora, kaj bodo storile oblastne strukture, če delavci podjetja preprosto ne bodo dali. Sicer pa, kdo je to podjetje in zakaj bi ga sploh dali? Pravice bo pač potrebno izsiliti in si jih vzeti.

V tem političnem, strokovnem in krivično-pravičnem labirintu preprosto razdelimo premoženje med zaposlene tako v tovarnah in javnih službah ter upokojenecv. Od kod pa ta famozna ugotovitev, da delavec ne zna ceniti tega, kar mu je »podarjeno«! V nobenem sistemu ni delavcu nič podarjeno. Ali pa še večja krivica: delavec mora kupiti to, kar je že njegovo. Kupiti pa mora s to mizerno mezdo »delnice« lastnega podjetja. Celo tako daleč gre lastninjenje, da dajemo v isti koš sredstva skupne porabe – objekte družbenega standarda – čeprav vemo, da se je denar, iz katerega so zgrajeni, odtegoval delavcem in namensko zbiral.

NEIZBEŽNA NAČELA

Očitno pa se odstotni delitvi tega družbenega premoženja ne bo moč izogniti. Če je že tako, gre največji delež zaposlenim in tistim, ki so to premoženje ustvarili; kar še ostane, pa gre podjetjem in skladom.

Ponovno poudarjamo, da temeljni cilj lastninskega preoblikovanja družbene lastnine ne sme biti zgolj njeno olastninjenje, ampak učinkovitejšo gospodarstvo. Ob upoštevanju tega cilja mora lastninjenje družbene lastnine temeljiti na tehle načelih:

- med vse, ki so desetletja soustvarjali družbeno premoženje, je treba neodplačno razdeliti največji delež le-tega;
- delavci morajo sodelovati pri sprejemanju odločitev o lastninjenju podjetij na način, ki bo zagotovil njihov vpliv na sprejetje končne odločitve;
- sredstva, ki so ostala v podjetjih zaradi premalo izplačanih plač v primerjavi z določbami sklenjenih kolektivnih pogodb, naj se štejejo za sredstva delavcev; in za višino teh sredstev naj se zmanjša vrednost družbenega premoženja, delavci pa naj s temi sredstvi, če se sami tako odločijo, sodelujejo pri notranjem odkupu delnic v podjetju;
- noben delavec ne sme samo zaradi lastninjenja postati brezposeln, novi lastniki podjetja pa lahko v skladu z določbami zakonov in kolektivnih pogodb sprejmejo ustrezne ukrepe za povečanje učinkovitosti poslovanja;
- noben gospodarski subjekt ne sme samo zaradi lastninskega preoblikovanja prenehati delati in poslovati; ostati mora v funkciji in brez prekinitve nadaljevati svojo dejavnost;
- objekte in opremo, ki je evidentirana v izvenbilančnih postavkah ter služi za rekreacijo in počitek delavcev, je treba izvzeti iz lastninskega preoblikovanja.

GRE LE ZA LASTNINO IN OBLAST

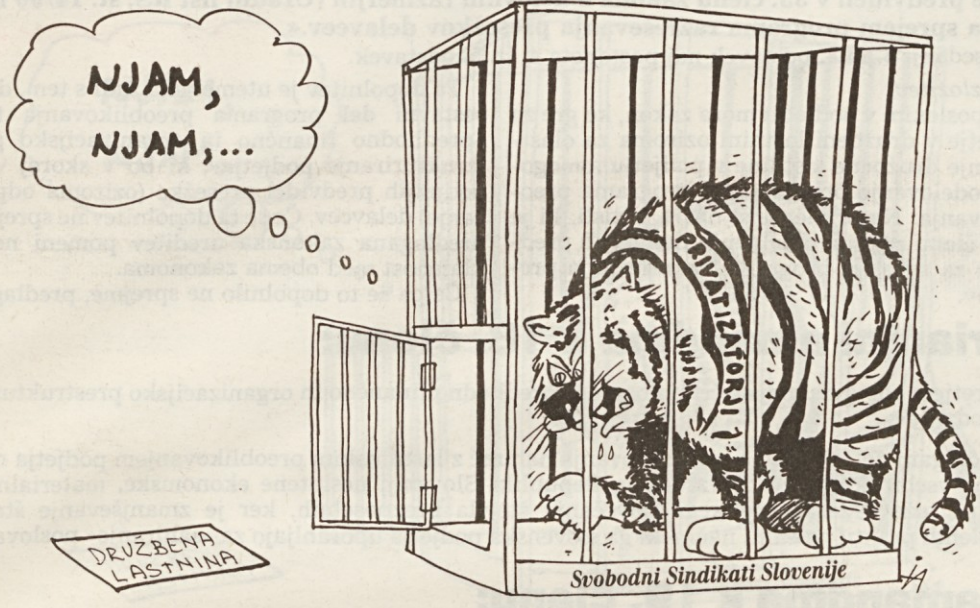
Rešitve v tem zakonu naj se v celoti uporabljajo tudi za podjetja, ki so bila podržavljena, in za podjetja, ki so v postopku prestrukturiranja in sanacije s pogodbo prenesla na Sklad celotno vrednost družbenega kapitala.

Tudi če se vse to, kar predvideva politika, zgodi: ali bo tedaj uspešnost podjetij z znanimi lastniki boljša, gospodarsko učinkovitejša, ali bo razvoj drugačen in bo več delovnih mest, ali bodo večje plače, drugačne delavske pravice, bo manj stavk, več socialnega miru in varnejše delo? Ali vse skupaj ne diši po tem, da gre nekemu zgolj za lastnino in za oblast? Zrtve, krivice in posledice so v boju za oblast postranska zadeva; in v tem je tragedija malega človeka. Namesto da bi se delavec dvakrat postavil v vrsto, in sicer za premoženje in za razliko za manj izplačane plače, bi ga nekateri radi iz te vrste preprosto nagnali kot paglavca – v najboljšem primeru na konec vrste.

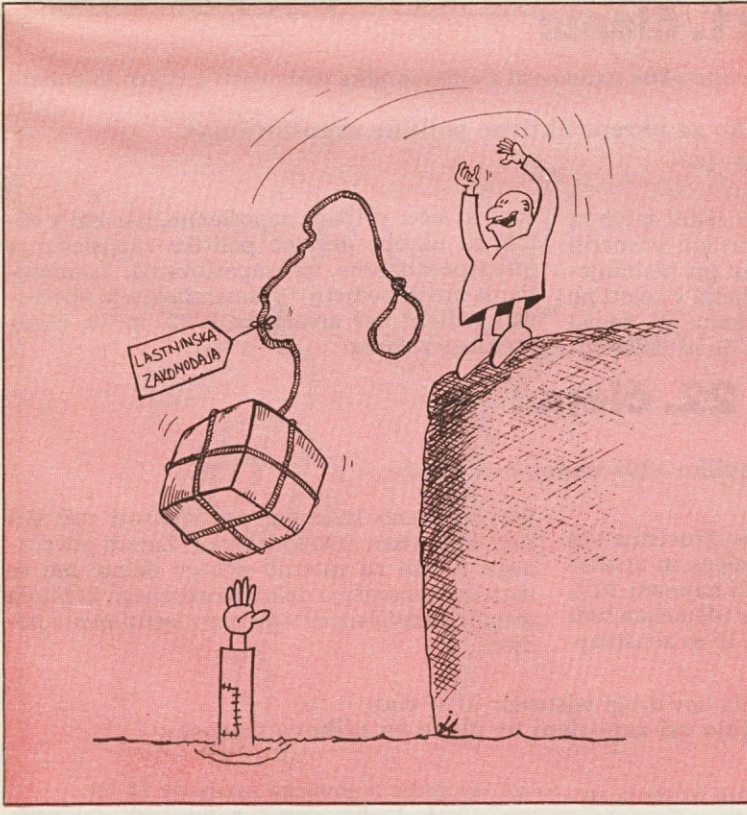
Ali bosta vlada in oblast šla tako daleč, da bosta podrli vse mostove in med sindikate – delavce in oblastjo postavila zidove?

To je usodno vprašanje za nadaljnji razvoj odnosov med socialnimi partnerji in za razvoj demokracije.

Gospodarsko in socialno krizo je mogoče uspešno reševati le s sodelovanjem s partnerji. To pa je cilj Svobodnih sindikatov Slovenije. In kot za stavo tega nista dojeli ne prejšnja in ne sedanja vlada; če namreč bi, bi kaj dali na delo in znanje – na delavstvo.



ZAKON JE NUJEN, TODA NE KAKRŠENKOLI, je sklenil svet ZSSS na seji 23. oktobra in sprejel amandmaje k predlogu zakona o lastninskem preoblikovanju podjetij. Takoj so jih poslali v skupščino, mi pa vam jih predstavljamo v posebni izdaji DE.



Zakon o lastninjenju, ki bi ne upošteval interesov delavcev in upokojenecv, pričakovanj vseh, ki so soustvarjali družbeno premoženje, bi pomenil **DEJANJE PROTI DELAVCEM IN UPOKOJENCEM**. Zato bo v SREDO, 28. t. m., v dvorani KINA KOMUNA izredna konferenca Zvez svobodnih sindikatov Slovenije. Z njo bi radi opozorili poslance, strokovnjake, stranke in slovensko javnost, kako upravičene so zahteve ustvarjalcev družbenega premoženja.

PROTESTNI SHOD udeležencev konference in njihov pohod s transparenti okoli skupščine bo le še dodatno opozorilo, da gre za hudo pomembne stvari in da so amandmaji ZSSS življenjske zahteve delavcev in upokojenecv, ki si jih nihče ne sme drzniti pospraviti z levo roko.



EN IZVOD
DAJ KOLEGU!

Sindikati, združeni v Zvezo svobodnih sindikatov Slovenije

sklicujemo
v sredo, 28. oktobra 1992, ob 8.30
v kinu Komuna na Cankarjevi ulici v Ljubljani

IZREDNO KONFERENCO,

da bi na njej javnost in poslance slovenske skupščine opozorili na svoje utemeljene amandmaje k predlogu zakona o lastninskem preoblikovanju podjetij.

SMO ZA ZAKON, TODA LE TAKŠEN, KI BO ONEMOGOČIL KRAJO STOLETJA.

Ne sprejemamo trditev, da je lastnik družbenega premoženja neznan. Kdo pa je potem tisti, ki je vse življenje delal in se odrekal, upravljal in razvijal družbeno bogastvo?

Zato upravičeno predlagamo:

Tisti, ki so desetletja soustvarjali družbeno premoženje, imajo pravico do največjega deleža.

Delavcem mora biti pri sprejemanju odločitev o lastninskem preoblikovanju njihovih podjetij omogočeno učinkovito sodelovanje.

Ne priznavamo odpovedi kolektivnih pogodb.

Razlika med izplačanimi plačami in plačami po kolektivni pogodbi je neposredna last delavcev in jo je treba odšteti od vrednosti družbenega premoženja. Delavcem je treba omogočiti, da s temi sredstvi odkupijo delnice svojega podjetja.

Velikost delitvenega deleža naj bo sorazmerna številu delovnih let. Pravico do svojega deleža pa morajo imeti tudi delavci, mlajši od 18 let.

Samo zaradi lastninjenja ne sme izgubiti dela noben delavec. Sprejemanje ukrepov za povečanje učinkovitosti naj bo v skladu z zakoni in kolektivnimi pogodbami stvar novih lastnikov.

Samo zaradi lastninjenja tudi ne sme prenehati delati nobeno podjetje. Brez prekinitve mora nadaljevati svojo dejavnost.

Objekte in opremo za rekreacijo in počitek je treba izvzeti iz lastninskega preoblikovanja.

Naše članstvo in delavstvo pričakuje, da bodo poslanci slovenske skupščine naše amandmaje temeljito pretehtali in sprejeli.

ZAVEDAMO SE, DA ZAHTEVAMO MNOGO VEČ, KOT NAM PONUJA PREDLOG ZAKONA, TODA TUDI MNOGO MANJ, KOT SO DELAVCI V PRETEKLIH DESETLETJIH RESNIČNO PRISPEVALI.

Kljub temu nismo proti zakonu. Smo pa proti novi »nacionalizaciji«, proti novim krivicam.

SPOŠTOVANI POSLANCI, BODITE, ZA BOŽJO VOLJO, POŠTENI, NE OBREMENJUJTE SI VESTI IN NE DAJATE SE ZGODOVINI V ZOBE.

Sprejmite naše amandmaje, če na prihodnjih volitvah kandidirate ali ne.
Resnica in pravica nimata mandata.

Svet Zveze svobodnih sindikatov Slovenije

